

GENOMFÖRANDET AV DE UPPDATERADE RIKTLINJERNA I HYBRIDSTRATEGIN

Social- och hälsovårdsministeriets handlingsplan för hybridstrategin har styrt de myndigheter som ansvarar för verkställigheten av lagen om smittsamma sjukdomar när det gäller en epidemiologiskt ändamålsenlig tillämpning av rekommendationer och restriktioner. Epidemiläget och vaccinationernas framskridande förutsätter att riktlinjerna i hybridstrategin ses över och att den tidigare handlingsplanen och de beslut som grundar sig på den upphävs.

Statsrådet har genom sitt principbeslut av den 10 februari 2022 upphävt beslutet om ibruktagande av en nationell nödbromsmekanism och förordat att social- och hälsovårdsministeriet 2022 ska fatta beslut om riktlinjerna i hybridstrategin för hantering av covid-19-epidemin 2022.

Målet för hybridstrategin 2022 är att stabilisera samhället så att det kan hållas så öppet som möjligt, att stödja åtgärderna och återuppbyggnaden efter pandemin och att samhället på ett ändamålsenligt sätt förbereder sig för att pandemin fortsätter. Vaccinationer, ökad användning av självtester och information till allmänheten ska bidra till att människor på eget initiativ försöker förhindra smittspridning. I beslutsfattandet beaktas fortfarande principen om prioritering av barnets bästa. Om epidemiläget snabbt försämras igen måste man kunna reagera på det genom att vidta lämpliga åtgärder.

De som hör till riskgrupperna för en allvarlig form av coronavirussjukdomen är bättre skyddade än tidigare i och med att vaccinationstäckningen ökat betydligt, vilket innebär att hälsoriskerna gäller den ständigt minskande ovaccinerade delen av befolkningen och människor som av en eller annan orsak inte har ett tillräckligt skydd mot sjukdomen. I och med den höga vaccinationstäckningen har också risken för överbelastning inom social- och hälsovården minskat.

Tyngdpunkten för det rättsliga kravet på skydd ligger på att tillgodose rättigheterna hos människor i en svag ställning, och på befolkningsnivå att säkerställa vaccinationsskyddet. Det viktigaste är att säkerställa tillgången till vård och service på lika villkor. Detta förutsätter tillräckligt säkra uppgifter om vaccinationstäckningen och vaccinationsskyddet, nivån på bekämpningen av smittspridningen och läget i fråga om tillgodoseendet av sådana social- och hälsovårdstjänster som möter befolkningens behov. När epidemiläget i ett område har stabiliserats motsvarar de befogenheter som används de åtgärder som vidtas i normala fall för att bekämpa smittsamma sjukdomar och enbart en effektivisering av nödvändiga bekämpningsåtgärder i fråga om lokala och särskilda situationer och objekt.

Social- och hälsovårdsministeriet fattade 2022 ett beslut om riktlinjerna i hybridstrategin för hantering av covid-19-epidemin (bilaga) och styr genomförandet av dem genom detta brev. Genomförandet av de nya riktlinjerna inleds omedelbart och gäller tills vidare.

Uppdaterade riktlinjer

I fortsättningen går epidemibekämpningen i första hand ut på att människor på eget initiativ agerar på ett hälsosäkert sätt, och på förebyggande av allvarliga följder av smittspridning genom vaccinationer.

Temporära bestämmelser om särskilda befogenheter i samband med hanteringen av covid-19 införs endast till nödvändiga och avgränsade delar.

Lägesbild över epidemibekämpningen på nationell, regional och lokal nivå

Lägesbilden ska fortfarande skapas utifrån det nationella och internationella faktaunderlaget. För att hålla samhället så öppet som möjligt krävs det kontinuerliga och tillräckligt säkra uppgifter om vaccinationstäckningen och vaccinationsskyddet samt om hur betydande och sannolika hot mot liv och hälsa sjukdomen utgör för riskgrupperna. Denna bedömning, som kontinuerligt preciseras, har en direkt inverkan på vilka metoder för bekämpning av epidemin som används vid en viss tidpunkt och hur proportionaliteten, den totala nyttan och nackdelarna hos metoderna följs upp och värderas. I uppföljningen och utformandet av lägesbilden beaktas också internationell information om pandemins utveckling.

I lägesbedömningen av det riksomfattande och regionala epidemiologiska läget betonas faktorer med hjälp av vilka man kan förutse risken för att epidemin tar fart samt följa allvarliga sjukdomsformer och hur vaccinationsprogrammet framskrider. Det väsentliga är att följa upp hur vaccinationsprogrammet påverkar minskningen av antalet sjuka och minskningen av dödligheten.

En närmare beskrivning av parametrarna och informationsinsamlingen publiceras som en teknisk bilaga till Institutet för hälsa och välfärds lägesrapport Uppföljning av hybridstrategin för covid-19-epidemin och den uppdateras vid behov. I det lokala och regionala beslutsfattandet och i uppföljningen av bekämpningsåtgärdernas genomslag används dessutom uppgifter om förändringar i testpositiviteterna samt uppgifter från smittspårningen om smittkällor, antalet karantäner och deras träffsäkerhet (personer som försatts i karantän och deras andel av smittorna).

Grundläggande principer för den regionala verksamheten

Det görs kontinuerligt bedömningar om hur effektiva, proportionella och nödvändiga åtgärderna för att hantera epidemin är.

Användningen av bekämpningsåtgärder förutsätter en övergripande bedömning där besluten övervägs med avseende på deras epidemiologiska, sociala och ekonomiska effekter och i förhållande till de grundläggande fri- och rättigheterna. Vid användningen av åtgärder som genomför riktlinjerna i strategin beaktas barnens ställning och principen om att barnets bästa ska prioriteras för att åtgärdernas skadliga konsekvenser för barnen ska vara så små som möjligt.

Skydd på befolkningsnivå och allmän hälsosäkerhet

På regional och lokal nivå är det av största vikt att det ordnas flexibla och tillgängliga vaccinationsmöjligheter för att säkerställa ett så heltäckande skydd mot allvarliga sjukdomsformer som möjligt för befolkningen. Verksamheten grundar sig på den nationella vaccinationsstrategin.

Dessutom är det viktigt att på regional och lokal nivå främja ett hälsosäkert beteende i vardagen och sörja för kommunikationen om epidemiläget och de aktuella bekämpningsåtgärderna. Detta förutsätter kontinuerlig och effektiviserad informationsstyrning i fråga om vaccinationer, allmän praxis med tanke på hälsosäkra verksamhetsmetoder och deras betydelse, självtestning samt om eventuella rekommendationer

och beslut som fortfarande är i bruk. Utgångspunkterna för kommunikationen är att etablera och betona att människor på eget initiativ ska agera på ett hälsosäkert sätt.

I enlighet med riktlinjerna i den uppdaterade hybridstrategin slopas de omfattande åtgärderna för bekämpning av epidemin när sjukdomsläget har stabiliserats. Testnings- och spårningsverksamhet som riktas i enlighet med strategin för testning och spårning och som beaktar individens rättigheter samt tryggheten av vården utgör en hörnsten för den regionala verksamheten.

Särskilda situationer

I fortsättningen ska situationen i fråga om smittsamma sjukdomar följas upp och eventuella smittkluster begränsas snabbt, riktat och effektivt genom de grundläggande befogenheterna i lagen om smittsamma sjukdomar (testning enligt testningsstrategin och en effektivt riktad smittspårning, karantän- och isoleringsåtgärder i nödvändiga situationer och objekt samt riktade åtgärder för informationsstyrning) av de lokala myndigheterna. I synnerhet särskilt utsatta personer skyddas. På individnivå betonas tryggheten av vården på ett lokalt och riktat sätt samt ett effektivt förebyggande av smitta bland utsatta personer – också genom testning och spårning och karantän/isoleringsåtgärder på individnivå.

Om begränsningsåtgärder på individ- eller befolkningsnivå är nödvändiga i särskilda situationer, ska de vara så begränsade som möjligt när det gäller deras mål, innehåll, varaktighet och omfattning. De ska också riktas så att olika branscher behandlas så jämligt som möjligt i förhållande till risken för ett svårhanterligt epidemiläge och allvarliga följder.

Beredskap

Om epidemiläget snabbt försämras igen måste man kunna reagera på det genom att vidta lämpliga åtgärder.

Kommunerna och samkommunerna ska på förhand planera och bereda sin verksamhet så att social- och hälsovårdens bärkraft och människornas rättigheter till lagstadgade tjänster så bra som möjligt kan tryggas genom olika operativa åtgärder också i en situation där epidemiläget snabbt försämras. Målet är att man på grund av orsaker som har att göra med social- och hälsovårdens bärkraft inte ska bli tvungen att återgå till åtgärder som på ett betydande eller långvarigt sätt begränsar den samhälleliga aktiviteten och människornas delaktighet.

Konsekvensbedömning

Ett tryggt öppnande av samhället och en övergång till lokala och riktade åtgärder i särskilda situationer kommer att ha positiva effekter för människor, ekonomi och företag. Nödvändiga restriktioner kommer utöver fördelar även fortsättningsvis att ha negativa sociala, samhälleliga och ekonomiska konsekvenser, men de är betydligt mer begränsade och kortvariga än tidigare.

De eventuella negativa sektorsövergripande konsekvenserna ska bedömas i samband med ministeriets prövning av användningen av åtgärderna. Genom att införa effektiva åtgärder i rätt tid kan man dessutom minska behovet av restriktioner och långvariga negativa konsekvenser. I besluten ingår en helhetsbedömning av åtgärdernas epidemiologiska och samhälleliga konsekvenser. Innan beslut fattas ska

man således i första hand bedöma åtgärdens epidemiologiska, medicinska, hälsomässiga, sociala, kulturella och ekonomiska konsekvenser samt de övriga konsekvenserna för människors ställning och verksamhet i samhället, konsekvenserna för tillgodoseendet av de grundläggande fri- och rättigheterna och tillgången till samhällstjänster och konsekvenserna för jämlikheten och arbetslivet. Särskilt viktigt är det att bedöma konsekvenserna för barnen. När behovet att rikta åtgärder bedöms i samband med det regionala beslutsfattandet bör varje fall bedömas med beaktande av hur tidpunkten och det sätt på vilket de riktas kan stävja de negativa konsekvenserna och hur åtgärderna bör riktas för att säkerställa att de negativa konsekvenserna inte är större än nyttan. Vid övervägandet och beslutsfattandet ska principen om att prioritera barnets bästa beaktas så att de åtgärder som ska vidtas för att förhindra smitta främst riktas till vuxna och får så lindriga negativa konsekvenser som möjligt för barn. Samtidigt ska man också beakta att principen också förpliktar att aktivt vidta sådana skyddsåtgärder som förhindrar och minskar epidemins negativa konsekvenser för barn.

Man bör noggrant följa upp beslutens verkningfullhet och övriga konsekvenser och hur läget utvecklar sig samt ny information om virusvarianternas egenskaper och konsekvenser.

Ersättning för coronakostnader

Social- och hälsovårdsministeriet konstaterar att direkta kostnader som hänför sig till coronaviruset, till exempel utgifter för testning och ökad testningskapacitet, smittspårning, karantän, patientvård, hälsosäkerhet i samband med resor samt vaccinationer kommer att ersättas till fullt belopp som utgifter utanför budgetramen åren 2021–2023, i enlighet med planen för de offentliga finanserna. Dessa kostnader i enlighet med coronastrategin ersätts fortsättningsvis till fullt belopp så länge epidemiläget och genomförandet av hybridstrategin kräver det.

Bilaga: [Statsrådets principbeslut om det beslut som fattas om riktlinjerna i hybridstrategin för hantering av covid-19-epidemin 2022](#)

Kanslichef

Kirsi Varhila

Direktör

Jaska Siikavirta

Distribution

Kommunerna, sjukvårdsdistrikten, samarbetsområdena inom social- och hälsovården
Landskapet Åland
Institutet för hälsa och välfärd

regionförvaltningsverken
Valvira

För kännedom

Social- och hälsovårdsminister Sarkkinen
Familje- och omsorgsminister Lindén
Statssekreterare Mäkipää
Statssekreterare Ruuth
Undervisningsminister Andersson
Vetenskaps- och kulturminister Kurvinen
Transport- och kommunikationsminister Harakka
Statsministerns specialmedarbetare Niemi
Kanslichef Lehikoinen
Statsrådets kansli
Finansministeriet/avdelningen för utveckling av statsförvaltningen
Kommunikationsministeriet
Justitieministeriet
Inrikesministeriet/polisavdelningen
Polisstyrelsen